

Lotsbestemming

Nora Roberts bij Boekeriej:

Series:

Het eiland van de drie zusters-trilogie

1 *Dansen op lucht* • 2 *Hemel en aarde* • 3 *Spelen met vuur*

Ierse trilogie

1 *Meer dan liefde* • 2 *Gesloten hart* • 3 *Vergeet haar niet*

Teken van Zeven-trilogie

1 *Verbonden door het lot* • 2 *Op zoek naar de bron* •
3 *De kracht van het hart*

Sterren-trilogie

1 *Een ster van vuur* • 2 *De baai der zuchten* • 3 *Het glazen eiland*

Cirkel-trilogie

1 *De cirkel van zes* • 2 *Dans van de goden* • 3 *De stille vallei*

Dromen (Templeton-trilogie)

1 *Verover je droom* • 2 *Koester je droom* • 3 *Vind je droom*

Drie dochters (Concannon-trilogie)

1 *Geboren in vuur* • 2 *Geboren in ijs* • 3 *Geboren in schande*

De bron-trilogie

1 *Het begin* • 2 *Vanuit het duister* • 3 *De komst van de kracht*

Bruiden-kwartet

1 *Dromen in beeld* • 2 *Armen vol rozen* • 3 *Proeven van liefde*
• 4 *Geluk als besluit*

De Boonsboro Inn-trilogie

1 *Voor nu en altijd* • 2 *De eerste en laatste* • 3 *Alles voor elkaar*

Drakenhart-trilogie

1 *Ontwaken* • 2 *Ontluiken* • 3 *Ontvouwen*

Sleutel-trilogie

1 *Sleutel tot het licht* • 2 *Sleutel tot de wijsheid* • 3 *Sleutel tot de kracht*

Verloren bruiden-trilogie

1 *De verborgen erfenis* • 2 *De verdwenen spiegel*

Gallaghers van Ardmores-trilogie

1 *Schittering van de zon* • 2 *Tranen van de maan* • 3 *Hart van de zee*

Thrillers

*De villa • Droomwereld • Het eind van de rivier • Nachtmuziek •
De schuilplaats • Thuishaven • Begraafhet verleden • Geboorterecht • Het
noorderlicht • De gloed van vuur • Een nieuw begin •
Het heetst van de dag • Eerbetoon • Vastberaden • De zoektocht • Vuurdoop
• De ooggetuige • Het strandhuis • De schilder •
Geliefde illusie • Terug naar huis • De obsessie • Publiek geheim •
Bij zonsondergang • Weet je nog? • Kijk niet terug • Onderstromen • Op de
vlucht • Erfenis • Nachtwerk • Identiteit • Schimmenspel*

Romans

Lotsbestemming (eerder uitgegeven als Schikgodinnen)

Nora Roberts als J.D. Robb bij Boekerij:

Thrillers

*Vermoord naakt • Vermoorde reputaties • Vermoorde schoonheid •
Vermoord in extase • Plechtig vermoord • Vermoord uit wraak • Vermoorde
liefde • Vermoorde harten • Explosief vermoord •
Vermoorde getuige • Rechtvaardig vermoord • Verraad • Verleiding •
Hereniging • Waanzin • Vergeten verleden • Berucht • Perfectie • Visioen •
Overlever • Oorsprong • Herinnering • Verwachting • Onschuld • Weder-
helft • Fluweel • Verlossing • Beloofte • Verbonden • Illusie*

E-booknovelles

*Bij nacht vermoord • Vermoorde vaders • Vermoord fantoom • Bloedig
vermoord • Ritueel vermoord • Vermoord en vermist*

Nora Roberts

Lotsbestemming

Een gestolen beeldje zet het leven van Malachi, Gideon en Rebecca volkomen op zijn kop. Wat heeft het lot voor hen in petto?

Vertaald door Karin Schuitemaker

ISBN 978-90-225-9719-4
ISBN 978-94-023-1974-3 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Three Fates*
Vertaling: Karin Schuitemaker
Omslagontwerp: Johannes Wiebel – Punchdesign
Omslagbeeld: © Shutterstock
Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2002 Nora Roberts
© 2025 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

DEEL 1

Spinnen

*O, hoe warrig het web
dat wij weven,
bij onze eerste poging
tot bedrog!*

– SIR WALTER SCOTT

1

7 mei, 1915

In zalige onwetendheid van zijn naderende dood, over drieëntwintig minuten, kneep Henry W. Wyley in gedachten in de fraaie ronde billen van de jonge blondine recht voor hem. Het was een volstrekt ongevaarlijke fantasie waarmee hij noch de blondine, noch zijn vrouw enig kwaad deed, en die Henry zelf in een opperbeste stemming bracht.

Met een plaid over zijn vlezige knieën en welgevulde buik, verzadigd na een laat en copieus middagmaal, zat hij in het verkwikkende zeewindje met zijn echtgenote, Edith – die billen had zo plat als een pannenkoek, de ziel – te genieten van de derrière van de blondine en een fijn kopje earl grey.

Henry, een welgedaan man met een volle lach en een groot liefhebber van vrouwelijk schoon, nam niet de moeite op te staan en zich bij de andere passagiers aan de reling te voegen om een eerste glimp op te vangen van de Ierse kust, glinsterend in de verte. Die had hij vaker gezien, en hij ging ervan uit dat hij er nog vaak genoeg de kans voor zou krijgen, mocht hij de behoefte voelen.

Die fascinatie voor kliffen en gras was toch al iets wat hem volledig ontging. Henry was een overtuigde stedeling, met een voorkeur voor de vastigheid van staal en beton. En op dit moment had hij veel meer belangstelling voor de kostelijke chocoladekoekjes die bij de thee waren geserveerd dan voor het vergezicht.

Zeker toen de blondine verder liep.

Ediths getut dat hij niet zo moest schranzen ten spijt, verorberde hij met innig welbehagen drie koekjes. Edith, haar aard getrouw, nam er geen. Het was sneu dat ze zich in de laatste ogenblikken van haar leven dat bescheiden genoegen ontzegde, maar ze zou sterven zoals ze geleefd had, bekommerd om het overgewicht van haar echtgenoot en de kruimeltjes wegvegend die hij in zijn nonchalance over zijn overhemd uitstrooide.

Henry, daarentegen, was een voorstander van verwennerij. Wat had rijkdom te betekenen als je jezelf de geneugten van het leven misgunde? Hij had armoede gekend, hij had honger gekend. Rijk en goed doorvoed was beter.

Knap was hij nooit geweest. Maar als een man over een goedgevulde beurs beschikte, noemde men hem niet dik, maar robuust, en niet lelijk, maar markant. Henry kon de absurditeit van dat onderscheid wel waarderen.

Iets voor drieën op die flonkerende meimiddag joeg de wind door zijn eigenaardige blauwzwarte toupetje en legde een vrolijke hoogrode blos op zijn vlezige wangen. Hij droeg een gouden horloge in zijn zak, een robijnen speld in zijn das. Zijn Edith, het schriekipje, was uitgedost in het beste van het beste van de Parijse couture. Bijna drie miljoen was hij waard. Minder dan Alfred Vanderbilt, die ook de oversteek over de Atlantische Oceaan maakte, maar genoeg om Henry tevreden te stemmen. Genoeg, dacht hij trots, weifelend of hij een vierde koekje zou nemen, voor een eersteklashut in dit drijvende paleis. Genoeg om zijn kinderen, en later zijn kleinkinderen een eersteklas opleiding te geven.

Hij stelde zich zo voor dat eersteklas er voor hem meer toe deed dan voor Vanderbilt. Alfred had immers nooit genoeg en hoeven nemen met tweederangs.

Met een half oor luisterde hij naar het gekwebbel van zijn vrouw over hun plannen na hun aankomst in Engeland. Ja, ze zouden bezoeken afleggen en bezoek ontvangen. Hij zou niet al zijn tijd doorbrengen met vakgenoten of de jacht op aanwinsten voor zijn zaak.

Dat alles verzekerde hij haar, beminnelijk als altijd. En omdat zijn vrouw hem na bijna veertig jaar huwelijk zeer dierbaar was, zou hij zorgen dat haar voldoende verstrooiing werd geboden tijdens hun verblijf in het buitenland.

Zelf had hij maar één doel voor ogen, en dat was de drijvende kracht achter zijn oversteek dit voorjaar.

Als zijn informatie klopte, verwierf hij binnenkort de tweede Moira. Dat zilveren beeldje was een persoonlijke queeste van hem, die hij was aangegaan nadat hij per toeval de eerste had kunnen aankopen van wat naar verluidt een drietal was.

Hij had ook een lijntje uitstaan voor nummer drie, dat hij van plan was

binnen te halen zodra het tweede beeldje in zijn bezit was. Als hij het drietal compleet had, wel, dan kon hij dat met recht eersteklas noemen.

Dan stond Wyley Antiek op eenzame hoogte.

Doel bereikt, zakelijk en privé, mijmerde hij content. Allemaal dankzij drie zilveren dametjes, die elk afzonderlijk een flinke som geld waard waren. Samen waren ze van onvoorstelbare waarde. Misschien leende hij ze wel een tijdje uit aan het Metropolitan Museum. Ja, dat idee stond hem wel aan...

DE DRIE MOIREN

IN BRUIKLEEN UIT DE PRIVÉCOLLECTIE VAN

HENRY W. WYLEY

Edith kreeg haar nieuwe hoeden, dacht hij, haar dinertjes en haar middagwandelingetjes. En hij kreeg de kans van zijn leven.

Met een vergenoegde zucht leunde Henry achterover om te genieten van zijn laatste kopje earl grey.

Felix Greenfield was een dief. Daar schaamde hij zich niet voor, al was hij er evenmin trots op. Het was wat hij was, altijd al, niet meer en niet minder. En zoals Henry Wyley ervan uitging dat hij nog vaker de kans zou krijgen zijn blik te laten rusten op de Ierse kust, ging Felix ervan uit dat hij nog vele jaren dief zou blijven.

Hij was goed in zijn werk. Niet geniaal – hij was de eerste om dat toe te geven – maar goed genoeg om zijn broek op te houden. Goed genoeg, dacht hij toen hij zich in zijn gestolen stewardsuniform door de gangen in de eerste klasse haastte, om de middelen te vergaren voor de overtocht naar Engeland in de derde klasse.

In New York was het hem een tikje te heet onder de voeten geworden, beroepsmatig, nu de politie hem in de nek hijgde vanwege die verprutste inbraak. Niet dat hij daar schuld aan had, niet helemaal. Zijn enige fout was dat hij zijn eigen hoofdregel had overtreden en er voor deze klus een compagnon bij had gehaald.

Een slechte keuze, want zijn tijdelijke compagnon had een andere

hoofdregel geschonden: steel niets wat niet gemakkelijk en discreet te helen is. Hebzucht had die oude Two-Pint Monk verblind, dacht Felix met een zucht toen hij zich toegang verschafte tot de luxehut van het echtpaar Wyley. Wat dacht die vent toen hij met zijn grijpgrage handjes een collier met diamanten en saffieren klauwde? Om zich vervolgens als een verrotte amateur een stuk in zijn kraag te zuipen – met zijn gebruikelijke twee pintjes bier – en erover op te scheppen.

Two-Pint zat nu mooi op te scheppen in de cel, al was daar geen bier om de tong van die dwaas los te maken. Maar die rotzak had wel gekweeld als een zangvogel en Felix' naam overgebiefd aan de juten.

Het leek wel zo verstandig eens een fijn zeereisje te gaan maken, en waar kon een mens beter verdwijnen dan op een schip zo groot als een stad?

Hij had wel enigszins ingezet en over de oorlog in Europa, en de geruchten over de Duitsers die op zee rondspookten, hadden hem wel even doen aarzelen. Dat waren echter zulke vage, verre gevaren. De politie van New York en de gedachte aan een lang verblijf achter de tralies waren een persoonlijker en nijpender probleem.

Hij kon zich ook eigenlijk niet voorstellen dat een indrukwekkend schip als de Lusitania de oversteek zou maken als er werkelijk gevaar dreigde. Niet met al die rijkaards aan boord. Het was tenslotte een burgervaartuig, en hij ging ervan uit dat de Duitsers wel iets beters te doen hadden dan een luxe lijnschip bedreigen, vooral als dat schip een aanzienlijk contingent Amerikaanse burgers aan boord had.

Hij mocht in zijn handjes knippen dat hij een kaartje had kunnen bemachtigen, dat hij tussen alle passagiers had kunnen verdwijnen terwijl de smerissen hem steeds dichterbij de hielen zaten.

Nadeel was wel dat hij halsoverkop had moeten vertrekken, en dat hij bijkans geen cent meer te makken had toen de overtocht eenmaal was betaald.

Zeker weten dat er kansen te over waren om een beetje van dit en een beetje van dat te snaaien op zo'n fraai, luxe vaartuig met al die fraaie, luxe mensen.

Het liefst baar geld, natuurlijk, want contanten hadden nooit de verkeerde maat of de verkeerde kleur.

In de hut floot hij zachtjes voor zich uit. Stel je toch eens voor, dacht hij, zichzelf een moment gunnend om weg te dromen. Stel je voor hoe het zou zijn om zo in stijl te kunnen reizen.

Hij had nog minder weet van de stijl en het ontwerp van waar hij stond dan een vlo van het ras hond dat hij beet. Maar dat het topkwaliteit was, wist hij wel.

De salon was op zich al groter dan het hele verblijf in de derde klasse, en het slaapvertrek ging zijn stoutste dromen te boven.

De mensen die hier sliepen, hadden geen benul van de krapte, de duistere hoekjes, de geuren van de derde klasse. Hij misgunde het hun niet dat ze beter af waren. Zonder mensen die in luxe leefden, had hij immers niemand om te bestellen, of wel?

Maar goed, hij moest zijn tijd niet verdoen met zijn ogen uitkijken en dagdromen. Het was al een paar minuten voor drie, en als het echtpaar Wyley zijn aard getrouw was, kwam de echtgenote voor vieren zo zoetjes-aan terug naar haar hut voor een middagdutje.

Hij had fijngevoelige handen en deed zijn best zo min mogelijk te verstoren op zijn zoektocht naar los geld. Het grote geld, nam hij aan, hadden ze vast in bewaring gegeven bij de purser. Hoge dames en heren hadden echter graag een rolletje papiergeld bij de hand om mee te zwaaien.

Hij vond een enveloppe waarop alvast 'steward' was geschreven, en toen hij dat met een grijns openscheurde, trof hij knisperende nieuwe dollarbiljetten aan voor een ruime fooi. Hij stopte ze in de broekzak van zijn geleende uniform.

Binnen tien minuten had hij tegen de honderdvijftig dollar gevonden en ingenomen, plus twee mooie granaten oorstekertjes, vergeten in een zijden avondtasje.

Van de sieradenkistjes bleef hij af – die van de man én van de vrouw. Dat was vragen om moeilijkheden. Toen hij echter snel en trefzeker sokken en laden doorvlooidde, streken zijn vingers langs een harde, in fluweel gewikkelde klomp.

Felix tuitte zijn lippen, gaf toe aan zijn nieuwsgierigheid en vouwde de lap open.

Van kunst wist hij niets, maar puur zilver herkende hij wel als het in

zijn handen lag. De dame – want het was een vrouwenfiguur – was zo klein dat ze in zijn hand paste. Ze had een spinklos of zoiets vast, voor zover hij kon beoordelen, en was gehuld in een soort lang gewaad.

Ze had een lieflijk gezicht en figuur. Knap zelfs, zou hij zeggen als ze er niet iets te koeltjes en berekenend uit had gezien naar zijn persoonlijke smaak van vrouwen.

Hij had ze graag wat traag van begrip en opgewekt van aard.

Bij haar in de doek stak een briefje met een naam en adres erop, en de krabbel: ‘Contact opnemen over tweede Moira’.

Felix studeerde erop en prentte zich de notitie uit gewoonte in. Misschien was dat wel een nieuw kippetje om te plukken als hij eenmaal in Londen zat.

Hij wilde haar weer inwikkelen en terugleggen waar hij haar gevonden had, maar hij bleef staan en draaide haar alleen om en om in zijn handen. In zijn lange loopbaan als dief had hij zich nooit een opwelling van afgunst gegund, geen begeerte, geen verlangen iets zelf te houden.

Wat werd weggepakt, was altijd een middel tot een doel, anders niet. Nu stond Felix Greenfield, voorheen uit Hell’s Kitchen en op weg naar de steegjes en woonkazernes van Londen, echter in de weelderige hut op het luxueuze schip met de Ierse kust al in zicht door het raam, en wilde hij die kleine zilveren vrouw zelf.

Ze was zo... lief. En ze paste zo fijn in zijn hand, waar het edelmetaal al opwarmde tegen zijn huid. Zo’n klein gevalletje. Wie zou haar nou missen?

‘Doe niet zo dom,’ bromde hij, en hij wikkelde haar weer in het fluweel. ‘Pak het geld, maat, en ga een deurtje verder.’

Voordat hij haar kon terugleggen, hoorde hij iets wat hij voor een donderslag hield. De vloer leek te trillen onder zijn voeten. Hij verloor bijna zijn evenwicht toen het schip heen en weer zwaaide, en met het in fluweel verpakte beeldje nog in zijn hand wankelde hij naar de deur.

Zonder erbij na te denken propte hij het in zijn broekzak en struikelde de gang op, waar de vloer op hem afkwam.

Wat hij toen hoorde, leek niet op een donderklap, maar klonk alsof een grote moker uit de hemel naar beneden werd geslingerd en het schip trof.

Felix rende voor zijn leven.

En hij rende recht de waanzin in.

Het voorste deel van het schip helde scherp naar voren, zodat hij als een dobbelsteen in een bekertje door de gang tuimelde. Hij hoorde kreten en roffelende voetstappen. En hij proefde bloed in zijn mond, een paar tellen voordat het zwart werd voor zijn ogen.

Een ijsberg! Dat was het eerste wat bij hem opkwam, denkend aan wat er met de fabelachtige Titanic was gebeurd. Maar dat was toch zeker onbestaanbaar, op klaarlichte dag, midden op een voorjaarsdag en zo dicht onder de Ierse kust?

Aan de Duitsers dacht hij geen moment. Hij dacht geen moment aan de oorlog.

Hij krabbelde op, stuiterde tegen de wanden in de stikdonkere gang, struikelde over zijn voeten en de traptreden en werd in een vloedgolf van medepassagiers uitgebraakt op het dek. De eerste reddingsboten werden al neergelaten, en tussen de kreten van doodsangst door klonken gebrulde bevelen om vrouwen en kinderen aan boord te laten gaan.

In paniek vroeg hij zich af hoe erg ze eraan toe waren. Hij kon de glinsterend groene kustlijn al zien, hoe erg kon het nou helemaal zijn? Nog terwijl hij zich gerust probeerde te stellen, maakte het schip weer een slinger, en een van de bungelende reddingsboten klapte om. De opvarenden stortten gillend in zee.

Hij zag een zee van gezichten, sommige opengeschaafd, sommige verbrand, en allemaal star van angst. Het dek lag bezaaid met brokstukken, met beknelde passagiers bloedend, gillend eronder. Bij een aantal, besefte hij met doffe schrik, waren de kreten al verstomd.

En daar op het hellende dek van het grote lijnschip rook Felix wat hij in Hell's Kitchen vaker had geroken.

Hij rook de dood.

Vrouwen omklemden kinderen, zuigelingen, huilend of biddend. Mannen renden verwilderd rond of deden verwoede pogingen de gewonden onder het puin vandaan te slepen.

Te midden van de chaos draafden stewards heen en weer die reddingsvesten uitdeelden en een soort bedaagde rust uitstraalden. Alsof ze kopjes thee ronddeelden, dacht hij, tot er één langs hem stormde.

‘Schiet op, man! Doe je werk! Zorg voor de passagiers!’

Pas na een moment van onbegrip schoot hem te binnen dat hij nog steeds rondliep in het gestolen stewardsuniform. En het duurde nog een tel voordat hij begreep, werkelijk begreep, dat ze zouden zinken.

Krijg nou de tering, dacht hij, omringd door gillende en biddende mensen. We gaan dood.

Uit het water stegen kreten op, wanhopige kreten om hulp. Felix drong zich naar de reling en keek naar beneden, waar hij lichamen zag drijven, mensen te midden van de brokstukken zag spartelen in de golven. Mensen zag verdrinken.

Hij zag dat er nog een reddingsboot werd neergelaten en vroeg zich af of hij de sprong zou kunnen maken en zo het vege lijf kon redden. Hij vocht zich een weg hoger op het dek; terrein winnen was zijn enige gedachte. Overeind blijven tot hij in een reddingsboot kon springen en het er levend van af zou brengen.

Hij zag een goedgeklede man die zijn reddingsvest uittrok en omdeed bij een huilende vrouw.

Rijken konden dus helden zijn, dacht hij. Zij konden het zich veroorloven. Hij bleef net zo lief leven.

Het dek helde nog verder over, en met talloze anderen gleed hij naar beneden, recht op de muil van de zee af. Hij stak een arm uit, wist de reling te grijpen met zijn bedreven dievenhand en klampte zich vast. En zijn vrije hand sloot zich als bij toverkracht om een reddingsvest dat voorbij buitelde.

Onsamenhangende dankgebedjes prevelend begon hij het vest om te gespen. Dit was een teken, dacht hij met woest bonkend hart en een wilde blik, een teken van God dat hij was voorbestemd om dit te overleven.

Terwijl hij met trillende vingers met het vest prutste, zag hij de vrouw, beknelde tussen omgevallen dekstoelen. En het kind, het engelachtige gezichtje van het kind dat ze in haar armen geklemd hield. Ze huilde niet. Ze gilte niet. Ze hield het jongetje alleen vast, wiegde hem alsof ze hem in slaap wilde sussen voor zijn middagdutje.

‘Maria, Moeder van God.’ Foeterend op zichzelf kroop Felix over het hellende dek. Hij trok en sjarde aan de stoelen die haar vastpinden.

‘Ik heb mijn been bezeerd.’ Ze aaide het kind onophoudelijk over het hoofd, en de ringen aan haar vingers fonkelden in de krachtige voorjaarszon. Haar stem klonk kalm, maar haar ogen waren wijd opengesperd en glazig van de schok en de pijn, en van de doodsangst die ook Felix voelde, denderend door zijn borstkas als een op hol geslagen paard.

‘Ik denk niet dat ik nog kan lopen. Wilt u mijn kindje meenemen? Alstublieft, breng mijn kleine jongen naar een reddingsboot. Breng hem in veiligheid.’

Hij had één tel, één hartslag om zijn keuze te maken. En terwijl de wereld om hen heen verging, glimlachte het kind.

‘Trekt u deze maar aan, *missus*, en houd de jongen stevig vast.’

‘We trekken mijn zoon het vest wel aan.’

‘Het is te groot voor hem. Hij heeft er niets aan.’

‘Ik heb mijn man verloren.’ Ze sprak met heldere, gecultiveerde stem, en hoe glazig haar ogen ook waren, ze bleven vast op hem gericht toen Felix haar armen in het reddingsvest stak. ‘Hij viel over de reling. Ik vrees dat hij dood is.’

‘Maar u bent dat niet, waar of niet? En de jongen ook niet.’ Hij rook de jongen – poeder, jeugd, onschuld – door de stank van de paniek en de dood heen. ‘Hoe heet hij?’

‘Hoe hij heet? Steven heet hij. Steven Edward Cunningham, de Derde.’

‘Laten we maar eens proberen u en Steven Edward Cunningham de Derde, in een reddingsboot te krijgen.’

‘We zinken.’

‘Dat is zo waar als het woord van God.’ Hij sleepte haar mee in een nieuwe poging hoger op het dek te komen.

Hij kroop, klauwde zich een weg over het natte, steeds sterker hellende dek.

‘Hou mama stevig vast, Steven,’ hoorde hij haar zeggen. Toen kroop en klauwde ze met hem mee door die heksenketel van paniek en doodsangst.

‘Wees maar niet bang.’ Ze zei het zacht en zangerig, ook al hijgde ze van de inspanning. Haar zware rokken kletsten in het water, en bloed besmeurde de flonkerende stenen aan haar vingers. ‘Je moet dapper zijn. Laat mama niet los, wat er ook gebeurt.’

Hij zag het jongetje, hooguit drie jaar oud, als een aapje om zijn moeders nek hangen. De ogen strak op haar gezicht, dacht Felix, die vocht voor elke centimeter die hij hoger op het dek kon komen, alsof het antwoord op alle vragen erop te lezen was.

Dekstoelen, tafels, God mocht weten wat hagelden neer van het dek hogerop. Hij sleepte haar nog een centimeter verder, nog een meter. ‘Een klein stukje nog.’ Hij zei het met horten en stoten, zonder te weten of het ook echt zo was.

Iets trof hem hard in zijn rug. En hij verloor zijn greep op haar.

‘*Missus!*’ schreeuwde hij, blind grabbelend, maar het enige wat hij te pakken kreeg was de fijne zijden mouw van haar japon. Toen de stof scheurde, staarde hij haar machteloos in de ogen.

‘God zegene je,’ bracht ze nog uit, en met haar beide armen stevig om haar zoon gleed ze over de rand van de wereld, het water in.

Hij had nauwelijks tijd om te vloeken voordat het dek omhoogkwam en hij achter haar aan in de diepte stortte.

De kou, onversneden en ongenadig, benam hem de adem. Niets ziend en op slag verdoofd door de schok, trappelde hij als een bezetene met zijn benen, klauwend met zijn armen om boven te komen zoals hij had geklauwd naar het dek. Toen hij uit het water opstootte en gierend zijn longen volzoog met die eerste teug lucht, ontdekte hij dat hij was neergestort in een hel die zijn ergste nachtmerrie overtrof.

Doden omringden hem. Hij was gevangen in een eiland van deinende, starende witte gezichten en de kreten van drenkelingen. De zee was bezaaid met planken en stoelen, wrakken van reddingsboten en kisten. Zijn armen en benen waren al stijf van de kou toen hij zo veel mogelijk van zijn lijf op een kist en uit het ijskoude water hees.

En wat hij toen zag, was nog erger. Honderden lichamen, dobberend onder een onveranderlijk sprankelend zonnetje. Terwijl zijn maag zich ontdeed van al het zeewater dat hij had opgeslokt, ging hij spartelend op weg naar een halfvolgelopen reddingsboot.

De golfslag, wonderlijk kalm, plukte aan het eiland en verspreidde de dood over de zee, en trok hem met onverzettelijke hand weg van de reddingsboot.

Het grootse schip, dat drijvende paleis, zonk voor zijn ogen. Bungelend langs zij hing reddingsboten, nutteloos als stukken speelgoed. Waarom wist hij niet, maar het verbijsterde hem dat hij nog steeds mensen op het dek zag. Sommigen knielden, anderen vluchtten nog in paniek weg voor het lot dat hen met rasse schreden inhaalde.

Geschokt zag hij nog meer mensen als poppetjes in zee tuimelen. En de enorme zwarte schoorstenen hielden naar beneden, naar het water, naar waar hij zich vastklampte aan een half versplinterde kist.

Toen die schoorstenen de zee raakten, gutste het water naar binnen en zoog mensen mee.

Niet zo, dacht hij, zwakjes trappend. Zo hoorde een man niet te sterven. Maar de zee trok hem naar beneden, sleurde hem mee. Hij vocht tegen het water, dat rond hem leek te koken. Hij stikte erin, proefde zout en olie en rook. En toen zijn lichaam tegen een harde wand sloeg, besepte hij dat hij terecht was gekomen in een van de schoorstenen en dat hij daar ging sterven als een rat in een verstopte schoorsteenpijp.

Met gierende longen dacht hij aan de vrouw en het jongetje. Het scheen hem zinloos toe voor zichzelf te bidden, en daarom richtte hij zijn, naar hij aannam allerlaatste smeekbede aan God, dat zij het mochten overleven.

Later zou hij denken dat het was alsof handen hem vastgrepen en losrukten. Toen de schoorstenen in de golven verdwenen, werd hij uitgespuwd, uitgestoten in een vuile vloedgolf van roet.

Door de snijdende pijn heen grabbelde hij naar een drijvende plank en hees zijn bovenlichaam erop. Hij legde zijn wang op het hout, ademde diep in en vergoot stille tranen.

En zag dat de Lusitania was verdwenen.

De watervlakte waar ze had gelegen ziedde, kolkte en braakte rookwolken uit. Braakte lichamen uit, zag hij met doffe afschuw. Hij was daar een van geweest, nog geen paar tellen geleden. Het lot had hem gespaard.

Voor zijn ogen, terwijl hij zijn uiterste best deed zich af te sluiten voor de kreten en bij zinnen te blijven, werd de zee zo glad als een spiegel. Met zijn laatste krachten hees hij zich hoger op de plank. Hij hoorde de snerpende kreten van de zeemeeuwen, de jammerende gebeden, jammerende kreten van degenen die met hem in het water spartelden of dreven.

Zal wel sterven van de kou, dacht hij, halfbewusteloos. Maar dat was beter dan verdrinken.

De kou bracht hem bij bewustzijn. De kou folterde zijn lijf, en elk langsstrijkend briesje was een marteling op zich. Bang om ook maar iets te bewegen, sjarde hij aan zijn doornatte, verpeste stewardsjasje. Een pijnscheut trok als een lichtflits door hem heen, en zijn maag draaide zich log om. Hij haalde een onvaste hand over zijn gezicht en zag dat de nattigheid geen water, maar bloed was.

Zijn lachje klonk onbeheerst en beverig. Wat werd het, doodvriezen of doodbloeden? Verdrinken was misschien toch beter geweest. Dan was het maar voorbij. Moeizaam ontdeed hij zich van het jasje – er was iets mis met zijn schouder, dacht hij wazig – en met het verpeste uniformjasje veegde hij het bloed van zijn gezicht.

Hij hoorde niet meer zoveel kreten. Soms klonk nog een ijle schreeuw op, soms gekreun of gebeden, maar van de passagiers die het net als hij tot hiertoe hadden gered, was het merendeel dood. En stil.

Hij zag een lijk voorbijrijven. Hij herkende het gezicht niet meteen, krijt wit en overdekt met bloedeloze sneden als het was.

Wyley. Mijn hemel.

Voor het eerst sinds het begin van deze nachtmerrie tastte hij naar de klomp in zijn zak. Hij voelde de omtrek van wat hij had gestolen van de man die nu met nietsziende blauwe ogen naar de lucht staarde.

‘Jij hebt er nu niets meer aan,’ zei Felix klappertandend, ‘maar ik zweer bij God dat als ik het van voren af aan moest doen, ik je niet in de laatste ogenblikken van je leven zou bestelen. Ik voel me bijna een grafrover.’

Zijn weggezakte godsdienstige opvoeding zette hem aan zijn handen in gebed te vouwen. ‘Als ik hier vandaag ga sterven, zal ik me in eigen persoon verontschuldigen als we aan dezelfde kant van de poort belanden. En als ik in leven blijf, beloof ik te zullen proberen mijn leven te beteren. Zeggen dat ik het ook zal doen heeft geen zin, maar ik zal een poging wagen mijn brood voortaan eerlijk te verdienen.’

Hij verloor weer het bewustzijn, en werd wakker van het geluid van een motor. Verdwaasd, verdoofd, tilde hij met moeite zijn hoofd op. Met wa-

zige blik zag hij een boot, en door het geraas in zijn oren heen hoorde hij mannen roepen en praten.

Hij probeerde te schreeuwen, maar kwam niet verder dan een droge hoest.

‘Ik leef.’ Zijn stem was niet meer dan schor gekras, van zijn lippen geplukt door het windje. ‘Ik leef nog.’

Hij voelde de handen niet die hem op de Dan O’Connell hesen, een vissersboot. Hij ijld van de rillingen en de pijn toen hij in een deken werd gewikkeld, toen hete thee in zijn keelgat werd gegoten. Niets bleef hem bij van zijn redding, noch zou hij ooit de namen weten van de mannen wier armen hem in veiligheid hadden gebracht. Zijn geest werd pas weer helder toen hij bijna vierentwintig uur nadat de torpedo zich in het lijnschip had geboord, wakker werd in een smal bed in een kleine kamer waar het zonlicht door een raam naar binnen viel.

Hij zou nooit de eerste aanblik vergeten die hem verwelkomde toen zijn blik helder werd.

Ze was jong en knap, met grijsblauwe ogen en verspreide gouden sproetjes op haar kleine neus en ronde wangen. Haar haren waren blond en hoog opgestoken in een soort knotje dat elk moment leek te kunnen loskomen. Haar mondhoeken krulden op toen ze naar hem keek, en ze stond snel op uit de stoel waar ze sokken zat te mazen.

‘U bent er weer. Ik ben benieuwd of u deze keer bij ons blijft.’

Hij hoorde Ierland in haar stem, voelde de sterke hand die zijn hoofd opbeurde. En rook een zweem lavendel.

‘Wat...’ Hij schrok van het oude, krakerige geluid van zijn stem. Zijn keel voelde verschroeid aan, en het leek of zijn hoofd was volgestopt met vieze vodden katoen.

‘Drink dit eerst maar even. Het is een medicijn dat de dokter voor u heeft achtergelaten. U hebt longontsteking, zegt hij, en een flinke jaap in uw hoofd, die is gehecht. Het lijkt erop dat u ook iets hebt gescheurd in uw schouder. Maar het ergste hebt u doorstaan, *sir*, en wees maar gerust, wij helpen u er wel doorheen.’

‘Wat... is er gebeurd? Het schip...’

De mooie mond werd een strakke, harde streep. ‘Die rottige Duitsers.

Het was een U-boot die een torpedo op jullie afvuurde. En ze zullen sidderen in de hel voor de mensen die ze hebben omgebracht. De zuigelingen die ze hebben vermoord.'

Ondanks de traan die over haar wang biggelde, liet ze met vaardige hand het geneesmiddel bij hem naar binnen glijden. 'U moet rusten. Het is een wonder dat u leeft, want er zijn meer dan duizend doden.'

'Duizend... ' Hij greep haar zwak bij haar pols toen de omvang van de verschrikking met een schok tot hem doordrong. 'Duizend?'

'Minstens. U bent nu in Queenstown, en naar omstandigheden gezond.' Ze keek hem aan, hield haar hoofd iets schuin. 'Bent u Amerikaan?'

Het scheelde niets, besloot hij, aangezien hij al meer dan twaalf jaar geen voet aan wal had gezet in zijn geboorteland Engeland. 'Ja. Ik moet -'

'Een kop thee drinken.' Ze liet hem niet uitspreken. 'En bouillon.' Ze liep naar de deur en riep: 'Ma! Hij is wakker en lijkt ook van plan dat te blijven.' Ze keek even naar hem om. 'Ik kom zo terug met iets warmes.'

'Wacht, alsjeblieft. Wie bent u?'

'Ik?' Ze glimlachte weer, een heerlijk zonnige lach. 'Ik ben Meg. Meg O'Reiley, en u bent hier in het huis van mijn ouders, Pat en Mary O'Reiley, waar u welkom bent tot u weer beter bent. En wat is uw naam, sir?'

'Greenfield. Felix Greenfield.'

'Gods zegen, Mr. Greenfield.'

'Wacht... Er was nog een vrouw, met een jongetje. Cunningham.'

Op haar gezicht verscheen medeleven. 'Ze leggen naamlijsten aan. Ik zal voor u kijken zodra ik de kans krijg. En nu rusten, dan krijgt u zo thee van ons.'

Toen ze de deur uit liep, keerde hij zijn hoofd naar het raam, naar de zon. En zag hij op de tafel eronder het geld dat in zijn zak had gezeten, en de granaten oorstekertjes. En de helder zilveren glans van het beeldje.

Felix huilde tranen van geluk.

Hij kwam te weten dat de familie O'Reiley de kost op zee verdiende. Pat en zijn twee zonen hadden deel uitgemaakt van de reddingsoperatie. Hij maakte kennis met de hele familie, ook met haar jongere zus. De eerste dag kon hij hen allemaal niet uit elkaar houden. Alleen Meg.

Hij klampte zich vast aan haar gezelschap zoals hij de plank had vastgeklampt, om te voorkomen dat hij weer teruggleed in de duisternis.

‘Vertel me wat je weet,’ smeekte hij haar.

‘Het zal niet gemakkelijk zijn om aan te horen. Het is niet gemakkelijk om erover te spreken.’ Ze liep naar het raam en keek uit over het dorp waar ze al haar achttien jaren had gewoond. Andere overlevenden als Felix werden verpleegd in hotelkamers, in buurhuizen. En de doden, God hebbe hun ziel, waren in tijdelijke lijkenhuizen gelegd. Sommigen zouden begraven worden, sommigen werden naar huis gebracht. Anderen zouden voor eeuwig in hun graf onder de golven blijven.

‘Ik geloofde het eerst niet toen ik ervan hoorde,’ zei ze. ‘Hoe kon zo iets? Er waren vissersboten op zee, en die gingen er meteen op af om te proberen overlevenden te redden. Uit de haven hier gingen meer boten op weg. De meeste kwamen te laat om iets anders te doen dan de doden meenemen. Lieve Heer, ik heb gezien hoe sommige mensen aan land kwamen. Vrouwen en zuigelingen, mannen die nauwelijks op hun benen konden staan, en halfnaakt. Sommigen huilden, anderen staarden alleen voor zich uit. Zoals wanneer je verdwaald bent. Ze zeggen dat het lijnschip in nog geen twintig minuten tijd is vergaan. Is dat echt zo?’

‘Ik weet het niet,’ prevelde Felix, die zijn ogen sloot.

Ze keek even achterom en hoopte dat hij de kracht had om de rest te horen. ‘Ook nadat ze aan land waren gekomen, zijn er nog gestorven. Aan onderkoeling en verwondingen die te ernstig waren om te boven te komen. Sommigen hadden uren in het water gelegen. De naamljsten veranderen met het uur. Als ik denk aan al die gezinnen die met zoveel angst en beven op nieuws wachten! Of aan het verdriet dat degenen voelen die al weten dat hun beminden op zo’n gruwelijke manier verloren zijn gegaan. Van u verwachtte niemand bericht, zei u.’

‘Nee. Niemand.’

Ze liep naar hem toe. Ze had zijn wonden verzorgd, samen met hem de verschrikkingen van zijn koortsdelier doorstaan. Het was nog maar drie dagen geleden dat ze zich over hem had ontfermd, maar voor hen allebei leek het een heel leven.

‘Het is geen schande om hier te blijven,’ zei ze zacht. ‘Geen schande om niet naar de begrafenis te gaan. U bent nog lang niet hersteld.’

‘Ik moet erheen.’ Hij keek naar zijn geleende kleren. Hij voelde zich erschrield in, broos. En levend.

De stilte was bijna onaards. Alle winkels en werkplaatsen in Queenstown bleven die dag dicht. Er renden geen kinderen door de straten, nergens bleven mensen staan voor een praatje of een roddel. Boven de stilte uit klonken het ijle geluid van de klokken van de St.-Colmankathedraal op de heuvel en de droeve klanken van de begrafenis mars.

Al leefde hij nog honderd jaar, nooit zou Felix vergeten hoe die treurige muziek had geklonken, dat zachte, gestage ritme van de trommen. Hij keek naar het zonlicht op het koper van de instrumenten en herinnerde zich dat dezelfde zon ook het koper van de schroeven had beschenen toen de achterstevan van de Lusitania zich oprichtte voor haar laatste duik in zee.

Hij leefde nog, dacht hij weer. In plaats van opgelucht en dankbaar voelde hij zich alleen schuldig en de wanhoop nabij.

Met gebogen hoofd slofte hij mee in de stoet, achter de priesters, de rouwenden en de doden aan, door straten waar een eerbiedige stilte heerste. Ruim een uur later kwamen ze pas op het kerkhof aan, en voelde hij zich licht in het hoofd. Toen hij de drie massagraven onder de hoge olmen zag, met misdienaars met wierookbranders ernaast, zag hij zich genoodzaakt zwaar op Meg te leunen.

Met ogen die prikten van de tranen keek hij naar de kleine kistjes waar gestorven kinderen in lagen.

Hij luisterde naar de gesmoorde snikken, naar de woorden van de erediensdiensten, katholiek en anglicaans. Niets ervan drong tot hem door. Hij hoorde nóg, nu en tot aan zijn dood, wist hij, de kreten waarmee mensen God aanriepen toen ze verdronken. Maar God had niet geluisterd, had hen een gruwelijke dood laten sterven.

Hij keek op, en voorbij die obscene gaten in de grond zag hij de gezichten van de vrouw en de jongen van het schip.

Toen kwamen de tranen, druipend als regen over zijn wangen, en hij